

Men jeg kan jo ikke negte, at han der dog faar sin Finger med i Spillet. Han skal være fri for Kilsynet og skal dog holde Bisittats, og han kan jo holde sin Bisittats i selve Religionsundervisningen i den Form, som han vil; han kan føre Bisittatsen paa en Maade, der kommer til at omfatte mere end Religionen, uden at man kan sige, at han er gaaet udenfor Reglerne. Jeg tror, at man helst maa lade Bisper og Provster staa i Forhold til Skolen saaledes som hidtil, hvad jeg ikke finder tidsparende, eller ogsaa maa man lade Kirkens Kilsynsmænd gennem de kirkelige Bisittatser selv tilse den konfirmerede Ungdoms Oplærelse i Religion, og ligeledes lade Presten paa Stedet tilse den øvrige Ungdoms Oplærelse og saa lade det være tilstrækkeligt derved. Skoleraadets forskellige Sammensætning og deslige skal jeg ikke indlade mig videre paa; jeg vil kun sige, at det noget vilde styrke de Bestemmelser, der her tages, hvis vi havde Skoleraadet bygget paa et noget andet Grundlag; men som bekendt foregaar Valget af det saaledes, at den allerstørste Del af en Skoleraadskrebes Beboere slet ingen Indflydelse har paa Valget, og man er derfor altid noget betænkelig, naar man taler om dets Myndighed. Det vilde derimod gaa lettere, hvis man vidste, at disse Skoleraad være valgte ud af den Befolkning, der udbreder de Penge, som Skoleraadet er Forvalter af. Jeg skal nu ikke opholde mig ved flere Enkeltheder i Lovforslaget. Jeg siger altsaa, at skjøndt jeg ikke kan modtage eller stemme for dette Lovforslag, selv med nogle enkelte Forbedringer, saa længe det bliver paa det samme Grundlag, som det nu hviler paa, vil jeg dog anerkjende, at man meget godt kan bruge det som Basis for fortsatte Forhandlinger, og selv om vi Allesammen ere enige om, at disse Forhandlinger ikke vilde føre til nogen endelig Lov i denne Samling, kunde de maaske dog virke frugtbargjørende paa den fremtidige Behandling af denne Sag, naar man brugte Kræfterne fra Rigsdagens Side til Udarbejdelsen af et Forslag, der kunde vise, hvad der er os imellem, og hvor Meget. Med Hensyn til Forslaget selv har jeg ikke blot det Principielle mod selve Grundlaget: et Stats-
 tvangsskolevæsen i Stedet for en Ordning, hvorefter man deler mere ligeligt mellem Stats- og Friiskole, end her er gjort. Men jeg har ogsaa fra selve Lovforslagets Standpunkt det imod det, hvad mine Bemærkninger til § 13 noksom vilde vise, at det ikke vil hæve Almueskolevæsenet i nogen væsentlig Grad, paa sine Steder Lidet eller Intet, hvorimod det i høi Grad vilde medføre penuniære Udgifter. Jeg havde haabet, at naar vi skulde komme til en ny Ordning af vort Skolevæsen, vi da vilde komme dertil, at Skolen stod aaben hver Dag i 5—6 Timer for ethvert Barn, der vilde og kunde besøge den.

Ministeren for Kirke- og Under-

visningsvæsenet (Fischer): Den ærede første Læser, som havde Ordet idag, gjorde sig, tror jeg, skyldig i en Misforstaaelse, som det derfor er mig om at gjøre at berigtige, eftersom denne Misforstaaelse havde en kjendelig Indflydelse paa hele den ærede Læser's senere Foredrag. Det ærede Medlem opfattede nemlig Lovforslaget saaledes, at Loven af 30te September 1864 — den Lov, hvis væsentligste Bestanddel det ærede Medlem senere oplæste — derved ophævedes. Men det er en Misforstaaelse; der vøres i dette Forslag slet ikke ved Loven af 30te September 1864. Der er altsaa heller ikke deri den Tendens til at komme Friiskolen til Ruds, som det ærede Medlem udtalede deraf. Jeg vil just saa stærkt fremhæve dette, fordi det udøvede en saa stærk Indflydelse paa det ærede Medlems Opfattelse af hele Lovforslaget. Hvad det ærede Medlems Bemærkninger i det Hale angik, forekommer det mig, som det forekom det ærede Medlem fra Kjøbenhavn (Brig), at, naar man saa paa Enkelthederne her, vare Uoverensstemmelserne ikke større, end at der vel kunde være Raad om at faae dem udjævnedes. Det ærede Medlem ydede jo Lovforslaget en ikke ringe Anerkjendelse, idet han i sit billedlige Sprog sammenlignede det med fire Træer. Disse Træer var det ærede Medlem villig til at lade blive staaende, men forbeholdt sig at sætte fire andre ved Siden af. Nu har det ærede Medlem jo, som sagt, udtalt sig billedlig. Det er mine Paragrafer, som det ærede Medlem har lignet ved Træer. Naar jeg nu paa den anden Side fik det ærede Medlems fire Træer udmøntede i Paragrafer, saa at jeg lidt nærmere og bestemtere kunde se, hvad det er, det ærede Medlem egentlig havde tænkt paa, nærer jeg den Forventning, at en frugtbar Forhandling maaske kunde blive Følgen. Jeg vil derfor udtale en Forventning om, at der maatte ske Noget i den Retning. — Et andet Medlem (Berg), som senere havde Ordet, hvælede ved et Par af Lovforslagets vigtige Punkter, som jeg derfor skal tillade mig at nævne. Han omtalte, at det vilde være heldigere, at der var to Lærere ved samme Skole, altsaa i samme Skoledistrikt, end at man søgte at bøde paa den Mangel, der maatte være til Stede i Skolen, naar Børnenes Antal var for stort, ved Opførelsen af nye Skoler, idet det ærede Medlem gik ud fra den Betragtning, at det var sandsynligt, at der kunde udreites mere ved to Lærere i een Skole end ved to Skoler med een Lærer i hver. Ja, den Betragtning deler jeg, og som Forholdene ere, hvor Ministeriet i mange Tilfælde udøver en meget væsentlig Indflydelse paa Ordningen af Skoleforholdene i Kommuner, hvor en Omordning er nødvendig, stræber jeg netop hen i samme Retning. Der søger jeg netop, hvor Kommunen er villig dertil, at lede den hen i det Spor, at man udvider een af de bestaaende Skoler ved at antage en Lærer til. Jeg anerkjender med det ærede